

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО, НАУКАТА И ВЪПРОСИТЕ НА ДЕЦАТА,
МЛАДЕЖТА И СПОРТА

ДОКЛАД

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх.№	153-09-29
Дата	15 / 11 / 2011 г.

Относно:

Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2012г, № 150-01-297, внесен от Министерския съвет на 31.10.2011г.

10.03
[Signature]

На свое редовно заседание, проведено на 9.11.2011г., Комисията по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта разгледа и обсъди законопроект за държавния бюджет на Република България за 2012г., №150-01-297, внесен от Министерския съвет на 31.10.2011г.

На заседанието присъстваха: г-н Сергей Игнатов – министър на образованието, младежта и науката, г-н Свилен Нейков – министър на физическото възпитание и спорта, г-н Иван Ценов и г-н Лазар Каменов – заместник-министри на физическото възпитание и спорта, г-н Красимир Вълчев – главен секретар на МОМН, г-жа Надя Шабани – председател на Държавната агенция за закрила на детето, г-жа Зоя Касърова и г-жа Марияна Мотева – експерти от Министерство на финансите, акад. Никола Съботинов – председател на БАН, проф. Борислав Борисов – председател на Съвета на ректорите, ректори на университети, представители на синдикални и браншови организации.

Проектът за държавния бюджет в частта за функция “Образование” и група “Наука” от страна на МОМН, бе представен от министър Сергей Игнатов. Той изложи накратко основните политики и допускания, при които е разработен проектът на Закон за държавния бюджет на Република България за 2012 г.

Конкретно по разходите за образование в проекта на Закона за държавния бюджет на РБ за 2012 г. по функция “Образование” са планирани 2 млрд. 748,2 млн. лв., представляващи 3,4 % от БВП. Ръстът в разходите за образование спрямо 2011 г. е в размер на 172,3 млн. лв., от които по националния бюджет - 78,0 млн. лв. и 93,4 млн. лв. - средства от ЕС.

Разпределението на разходите за образование за 2011 г. са представени в Таблица 1

Таблица 1

1.	По бюджета на МОМН	392,8 млн. лв. (тук са включени и средствата за национални програми за развитие на средното образование)
2.	По бюджета на други министерства и ведомства	88,5 млн. лв.
3.	За държавните висши училища	618,7 млн. лв. , в т.ч. за висшите военни училища – 24,5 млн.лв.
4.	По бюджетите на общините	1 млрд. 416,5 млн.лв. , в т.ч.

		134,3 млн. лв. за местни дейности
5.	В централния бюджет	55,2 млн. лв.
6.	По бюджета на Националния фонд към МФ	176,5 млн. лв.

СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

За политиката в областта на средното образование са планирани близо 1 млрд. 914,0 млн. лв. по функция „Образование”. С тези разходи се предвижда да бъдат финансирани следните основни програми и дейности:

- осигуряване на учебния и възпитателния процес в училищата и детските градини в системата на народната просвета - 1 454,8 млн. лв., от които 1 430,8 млн. лв. са средствата по единни стандарти.
- повишаване на обхвата и улесняване на равния достъп до качествено средно образование са разчетени 193,9 млн. лв.
- за реализиране на национални програми за развитие на средното образование са разчетените 30,3 млн. лева.

През 2012 г. ще продължи прилагането на системата на делегираните бюджети.

В Таблица 2 са представени сравнителни данни на бюджетните разходи за образование в Бюджет 2012 г.

Таблица 2

Показатели	Бюджет 2011	От БВП %	Бюджет 2012	От БВП %
1) Общо за образованието по КФП	2 534,5	3,3	2 748,2	3,4%

По бюджета на Министерството на образованието, младежта и науката в частта „Средно образование” са постъпили становища от: Националното сдружение на общините в Република България, от Съюза на работодателите в системата на народната просвета в България, от КТ „Подкрепа” – синдикат „Образование”, на КНСБ - Синдикат на българските учители, на КНСБ – „Независим учителски синдикат”, от Българската асоциация на частните училища.

Най-общо писмените и устни становищата по време на дискусиата акцентират върху следното:

- наложително е увеличение на Единните разходни стандарти за издръжка на учениците във връзка с нарасналите цени на консумативите, увеличение на осигурителната тежест на персонала и по-големия брой маломерните и слети паралелки;
- необходимо е да бъдат предвидени средства за Единни разходни стандарти за издръжка на учениците в частните училища
- от страна на Националното сдружение на общините бе отбелязано, че са необходими допълнителни средства в бюджета за осигуряване на здравословно и качествено хранене на децата съобразно новите нормативни изисквания, за гарантиране на здравното обслужване на децата в училищата и детските градини, както и необходимостта да бъде увеличена минималната държавна подкрепа за издръжката на децата в детските градини.
- беше поставен въпрос за гарантиране на средствата необходими за капиталови разходи във връзка с ангажимента от следващата учебна година да бъдат

осигурени условия за обучение на петгодишните в задължителното предучилищно образование.

Относно Единните разходни стандарти, вносителите обясниха, че за 2012 г. е увеличен с 1,7%, ако не считане ефекта на прегрупирането, с който средното увеличение става 2,7%. а само промяна на относителната тежест на отделните дейности, като предстои допълнително уточнение.

По въпроса за задължителния обхват на 5 годишните деца стана ясно, че е осигурено очакваното увеличение на децата на 5-годишна възраст, осигурени са средствата за новоразкрити групи. Освен това средствата, които постъпват в общините за образователната инфраструктура по Оперативна програма „Регионално развитие”, също са насочени към тази цел.

ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ

В системата на висшето образование субсидията за държавните висши училища за 2011 година възлиза на 345,2 млн. лв., в това число 323,6 млн. лв. за гражданските висши училища и 21,6 млн. лв. за висшите военни училища към Министерството на отбраната.

Спрямо предходните години съотношението е следното / Таблица3 /:

Таблица3

	Бюджет 2010	Бюджет 2011	Бюджет 2012
Бюджетна субсидия за ДВУ	289,4 млн. лв.	289,4 млн. лв.	323,6 млн. лв.

Разпределението на субсидията по елементи, съгласно чл. 91 от Закона за висшето образование, е както следва: субсидия за издръжка на обучението – 261,5 млн. лв., която е предвидена да обезпечи обучението на 172 239 учащи; разчетената субсидия за присъщата научна и художественотворческа дейност е в размер на 8 млн. лв., което е на нивото на бюджета за 2011 година; субсидиите за социално-битови разходи на студентите и докторантите са в размер на 47,4 млн. лв., което е увеличение спрямо бюджета за 2011 година с 6 млн. лв.; субсидията за капиталови разходи е в размер на 4,5 млн. лв. сравнение с 9,7 млн. лв. за 2011 година.

Съгласно §50 от ПЗР на проекта за ЗДБРБ за 2012 г. по бюджета на МОМН са включени допълнително 15 млн. лв., които са предназначени за частта от субсидията за издръжка на обучението, определена въз основа на комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда.

Средствата за наука за 2011 година са предвидени в размер на 193,6 млн. лв.

Спрямо предходните години съотношението е следното/ Таблица 4 /:

Таблица 4

	Бюджет 2010	Бюджет 2011	Бюджет 2012
Средства за наука	188,8 млн.лв.	209,7 млн.лв.	193,6 млн.лв.

Разпределението е, както следва: по бюджета на БАН субсидията е намалена с 5 млн. лв. до 54,8 млн. лв.; по бюджета на Министерството на образованието, младежта и науката – 59,2 млн. лв., което на нивото на бюджета за 2011 година; по бюджетите на държавните висши училища – субсидия за присъща научна или художествено-творческа дейност и издаване на учебници и научни трудове – 8 млн. лв и 5 млн. лв. от централния бюджет.

В хода на дискусиата по законопроекта от страна на народните представители, ректорите на държавните висши училища, синдикатите, браншовите организации и местните власти бяха поставени редица въпроси по бюджет 2012 г.

Най-общо становищата на висшите училища, БАН и синдикатите, могат да се обобщят така:

- Липсва утвърдена държавна политика за реформиране на висшето образование и науката, което води до намаляване на влиянието и потенциала на водещите университети и научни центрове в страната;

- Проектът отразява нуждите само на няколко висши училища, като за една трета от висшите училища и БАН средствата са недостатъчни;

- В държавната субсидия за висшите училища отново са занижени средствата за научно-изследователска дейност и не е спазена нормата на чл.91 от Закона за висшето образование — определянето на средствата за наука да е в размер не по-малък от 10 на сто спрямо издръжката на обучението;

- Двукратното намаляване на субсидията за капиталови разходи ще затрудни изпълнението на вече започнати проекти, част от които са в сферата на енергийната ефективност;

- Увеличението на субсидиите за социално-битови разходи на студентите и докторантите е недостатъчно и може да се повтори предходната година, когато се преразглеждаха критериите за получаване на стипендии и се коригира техният размер;

- Комплексната оценка за качеството на университетското образование не следва да измества оценките на НАОА;

- Предложената възможност университетите сами да определят категориите студенти, които да бъдат освободени от такси силно ще затрудни академичните ръководства, с оглед социалния статус на мнозинството от студентите;

- Държавата не прави нищо да ограничи възможността на университетските преподаватели да работят по няколко трудови правоотношения в различни университети, което влошава качеството на висшето образование;

- Намаляването на финансирането за наука от 0,4 % от БВП до 2009 г. на 0,3 % през 2010 и 2011 г до 0,2 % през 2012 г. не е европейски формат за финансиране на научните изследвания и дори не е африкански;

- Няма приемливо обяснение за намаления бюджет на БАН, след като отчетът на БАН за дейността през 2010 г. бе приет единодушно от Съвета на настоятелите и от Народното събрание. От БАН напомниха, че имат най-дълга традиция и най-висок процент в усвояване на европейските програми, но няма да могат да участват пълноценно в тях, без достатъчно собствени средства и поискаха да им бъде разяснена методологията, въз основа, на която субсидията е намалена точно с 5 млн. лв.

Според вносителите не се намалява бюджета на БАН, а 5 млн. лв. се прехвърлят във фонд „Научни изследвания“ за съфинансиране на проекти. В тази връзка народните представители настояха отчетите на фонд „Научни изследвания“ да се приемат ежегодно от Комисията. Изразена би и тревога от намаляването на парите за наука в бюджета на Министерството на земеделието, което според заявление на ресорния министър ще бъде компенсирано с продажба на материални активи на Селскостопанската академия. Посочено бе, че в консолидираната фискална програма на правителството бюджета за наука се намалява с 16 млн. лв. спрямо 2011 г., докато за администрация на затворите има увеличение от 13 млн. лв.

Поискано бе обяснения и за критериите, по които са променяни бюджетите на държавните висши училища спрямо предходната година.

Народните представители възразиха срещу съществените промени в Закона за висшето образование, предложени в Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет. Нормалната практика изисква дискусия в специализираната

комисията на две четения, каквито бюджетната процедура не позволява. Предлаганите промени следва да са част от философията на един нов Закон за висшето образование, който многократно се отлага през последните две години. Той трябва да съдържа ясните критерии за независимата експертиза в науката и за комплексна оценка във висшето образование. Въз основа на последната ще се разпределят 15 млн. лв. от бюджета през 2012 г. за диференцирано финансиране на висшите училища. Върху бюджетната комисия се прехвърля отговорността да обсъжда проблеми, по която няма необходимата компетентност. В допълнение, предложеното повишение на студентските такси отсъства като текст в първоначално публикувания законопроект от Министерството на финансите и не е обсъждан с никого от заинтересованите участници в образователния процес.

Вносителите поясниха, че промените се налагат, защото оценката на НАОА са еднакво добри за по-голяма част от висшите училища и не позволява тяхното диференциране, според качеството на образованието, което да се отрази и на тяхното финансиране. Оценката на НАОА не дава и представа за реализацията на университетските възпитаници на пазара на труда. Бюджет 2012 предлага добрите професионални направления да бъдат финансирани с 25 процента повече от другите, като продължение на започнатата през 20011 г. политика. Промените в студентските таксите са инструмент, който се дава на университетските ръководства да въвеждат диференцирано заплащане на студентите.

Измененията в ръста на субсидиите в различните висши училища са свързани единствено с приложението на чл. 91 на Закона за висшето образование.

От страна на Министерството на физическото възпитание и спорта, проекта за държавния бюджет за 2012г. бе представен от министър Свилен Нейков. Той изтъкна, че предвидените разходи за спортна дейност за 2012г. са съобразени с прогнозите за макроикономическата среда. Общият размер на средствата отпуснати по Държавния бюджет възлиза на 36 млн. 810 хил. лв. В сравнението с 2011 г., бюджета на МФВС е увеличен с близо 10% или 3 млн. 185 хил. лв. Консолидираният бюджет за 2012 г., включително средствата от БСТ са 58 млн. 60 хил. лв. /Таблица 5/

Таблица 5

Наименование на политиката (данните са в хил. лв.)	Консолидиран Бюджет 2011 г. (вкл. с/ва БСТ)	Консолидиран Бюджет 2012 г. (вкл. с/ва БСТ)	В т.ч. от ДБ за 2012 г.
Спорта за учащи и спорт в свободното време	6 216,20	8 083,90	4 057,40
Спорта за високи постижения	42 538,90	45 607,70	26 407,70
Спортни обекти и съоръжения	3 393,60	2 451,30	1 901,30
Изграждане на високоефективен капацитет за предоставяне на информационни услуги	536,70	199,40	199,40
Програма „Администрация“	1 340,40	1 717,70	1 717,70
ОБЩО Бюджет:	54 025,80	58 060,00	36 810,00

В проекта на бюджета за 2012 година са планирани средствата за финансиране на дейността на създадения Антидопингов център като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на физическото възпитание и спорта, както и разходи за обезпечаване на промени, свързани с преобразуване на спортните училища в

Русе и Плевен от общински в държавни.

В хода на дискусиата беше поставен въпроса в каква степен е изпълнена политиката за увеличаване броя на държавните спортни училища, съобразно седемте икономически региони в страната и има ли бюджетна субсидия предвидена за това в Бюджет 2012 г.

Министър Свилен Нейков подчерта, че в проектобюджета на МФВС за 2012 г. са предвидени 1 млн. и 500 хил. лв. за преобразуване на две спортни общински училища в държавни. Останалите училища са в процедура на преобразуване.

Министерство на труда и социалната политика, ДАЗД, АСП

В Комисията са постъпили писмени становища от Министерство на труда и социалната политика и от Държавна агенция за закрила на детето.

Бюджетът за 2012 г. в частта му касаеща въпросите на децата бе представен от Елена Кременлиева - Директор на Дирекция „Социално включване” в Министерството на труда и социалната политика. Тя отбеляза, че в проектобюджета за МТСП за 2012 г. е заложено увеличение на социалните разходи със 7 млн. лева.

В своето изложение тя коментира фактът, че цялото увеличение на средствата за Министерството на труда и социалната политика е изцяло за политиките за децата и семействата, визирайки конкретно програмата за преход от институционални грижи към услуги в семейна среда и увеличението по отношение на месечната помощ за деца с трайни увреждания по Закона за семейни помощи.

Г-жа Надя Шабани – Председател на ДАЗД, коментира че утвърдените средства по изготвения проектобюджет на агенцията за 2012 г., запазват нивото на бюджета на ДАЗД за 2011 г. в размер на 1 325 370 лв. С оглед подобряване благосъстоянието на децата в България са разработени и се изпълняват проекти по оперативни програми, като ДАЗД участва в реализацията на част от тях като бенефициент или партньор.

В хода на дискусиите бе отбелязано, че новият Закон за детето, който се предвижда да влезе в сила от 2013 година, не касае бюджетната 2012 година.

Бяха направени бележки във връзка концепцията за детско правосъдие, приета на 3 август от Министерството на правосъдието, където се предвижда да се закрийт комисиите по противообществени прояви на малолетни и на непълнолетни и да се отмени съответния закон. В тази връзка бе поискано становище с оглед бюджетната рамка и евентуално изпълнение на тази концепция през следващата финансова година.

Г-жа Шабани коментира, че предстои да се изготви подробен план по отношение на това какви законодателни промени ще бъдат направени в конкретните закони с конкретен срок и затова не е предвидено изменение за 2012 година, тъй като всички законодателни промени в рамките на тази концепция ще влязат на практика също в сила от 2013 година.

РЕШЕНИЕ:

С 10 гласа „за”, „против” - 5 и „въздържали се” няма, Комисията по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта предлага на Народното събрание да приеме на първо гласуване Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2012г, № 150-01-297, внесен от Министерския съвет на 31.10.2011 г.

ОГНЯН СТОИЧКОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ

